

2. سوره بقره آیه 187

پیام ها / 1- تخفیف و آسان گیری در احکام، از ویژگی های دین اسلام است. «أحلّ لكم» 2- رعایت ادب در سخن ، از ویژگی های قرآن است. «رفت» به معنای سخن گفتن پیرامون مسائل زناشویی است که در آیه به کنایه از آمیزش آمده است. 3- هر کجا خواستید راهی را ببندید، يك راه مشروع را باز بگذارید. چون خداوند در روز رمضان، آمیزش را ممنوع می کند، لذا در شب آنرا مجاز می شمرد. [561] «أحلّ لكم ليلة الصيام الرفث» 4- عبادت روز و لذت مشروع شب ، نشانه ی جامعیت دین است. ...

آیه

أحلّ لكم ليلة الصيام الرفث إلى نسائكم هن لباس لكم وأنتم لباس لهنّ علم الله أنكم كنتم تختانون أنفسكم فتاب عليكم وعفا عنكم فالانّ بشروهنّ وابتنوا ما كتب الله لكم و كلوا واشربوا حتى يتبين لكم الخيط الأبيض من الخيط الأسود من الفجر ثم أتموا الصيام إلى الليل ولا تبشروهنّ وأنتم عكفون في المسجد تلك حذو الله فلا تقرنوها كذلك يبين الله آياته للناس لعلمهم يتقون

ترجمه

در شب های روزه (ماه رمضان) ، آمیزش با همسرانتان برای شما حلال شد ، آنها برای شما (همچون) لباسند و شما برای آنها (همچون) لباس . خداوند می دانست که شما به خود خیانت می کردید (و آمیزش را که ممنوع بود، بعضاً انجام می دادید) پس توبه شما را پذیرفت و از شما درگذشت. اکنون (می توانید) با آنها هم بستر شوید و آنچه را خداوند بر شما مقرر فرموده، طلب کنید. و بخورید و بیاشامید تا رشته سفید از رشته سیاه (شب) برای شما آشکار گردد. سپس روزه را تا شب به اتمام رسانید. و در حالی که معتکف در مساجد هستید، با زنان آمیزش نکنید. این حدود واحکام الهی است پس (به قصد تجاوز و گناه) به آن نزدیک نشوید. خداوند این چنین آیات خود را برای مردم، روشن می سازد، باشد که پرهیزگار گردند.

نکته ها

در آغاز اسلام، در شب و روز ماه رمضان ، آمیزش با همسر ممنوع بود و همچنین در ساعت معینی از شب می توانستند افطار کنند و اگر خوابش می گرفت بعد از بیداری حقّ غذا خوردن نداشت. برخی مسلمانان علیرغم ممنوع بودن آمیزش جنسی این کار را انجام می دادند، ولی برخی دیگر با وجود زحمت و سختی، از خوردن در شب بعد از بیداری خودداری می کردند. یکی از یاران پیامبر به نام مطعم بن جبیر هنگام افطار به علت دیر حاضر شدن غذا خوابش برد، وقتی بیدار شد گفت: من دیگر حقّ غذا خوردن ندارم و فردا را بدون غذا روزه گرفت و برای کندن خندق اطراف مدینه حاضر شد. در بین کار به علت شدت ضعف از حال رفت و بیهوش شد. پیامبر صلی الله علیه وآله بسیار متأثر شد و این آیه نازل گردید که غذا خوردن تا طلوع فجر آزاد است و آمیزش با همسران در شب های ماه رمضان مانع ندارد. خداوند متعال می داند که شما به خویشتن خیانت می کردید و قدرت صبر و خودداری نداشته و ندارید، به همین دلیل تکلیف را بر شما آسان و گذشته ی شما را عفو نمود.

اعتکاف، به معنای بریدن از دنیا و پناهنده شدن به خداست. پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله با گرفتاری ها و مشکلاتی که داشتند، گاهی در مسجد برای چند روز معتکف می شدند و بدین وسیله روح خود را صفا و آرامش بیشتر می دادند. از آنجا که در غیر حال اعتکاف نیز آمیزش در مسجد ممنوع است. به نظر می رسد مراد از کلمه «عاکفون» همان سکونت در مسجد باشد، نه اعتکاف به معنای عبادت مخصوص.

در تشبیه همسر به لباس، نکات و لطایف بسیاری نهفته است:

- * لباس باید در طرح و رنگ و جنس مناسب انسان باشد، همسر نیز باید کفو انسان و متناسب با فکر و فرهنگ و شخصیت انسان باشد.
- * لباس مایه ی زینت و آرامش است، همسر و فرزند نیز مایه ی زینت و آرامش خانواده اند.
- * لباس عیوب انسان را می پوشاند، هریک از زن و مرد نیز باید عیوب و نارسایی های یکدیگر را ببوشانند.
- * لباس انسان را از سرما و گرما حفظ می کند، وجود همسر نیز کانون خانواده را گرم و زندگی را از سردی می رهند.
- * دوری از لباس، مایه ی رسوایی است، دوری از ازدواج و همسر نیز سبب انحراف و رسوایی انسان می گردد.
- * در هوای سرد لباس ضخیم و در هوای گرم لباس نازک استفاده می شود، هر يك از دو همسر نیز باید اخلاق و رفتار خود را متناسب با نیاز روحی طرف مقابل تنظیم کند ؛ اگر مرد عصبانی است، زن با لطافت با او برخورد کند و اگر زن خسته است، مرد با او مدارا کند.
- * انسان باید لباس خود را از آلودگی حفظ کند، هر يك از دو همسر نیز باید دیگری را از آلوده شدن به گناه حفظ نماید.

پیام ها

- 1- تخفیف و آسان گیری در احکام، از ویژگی های دین اسلام است. «أحلّ لكم»
- 2- رعایت ادب در سخن ، از ویژگی های قرآن است. «رفت» به معنای سخن گفتن پیرامون مسائل زناشویی است که در آیه به کنایه از آمیزش آمده است.
- 3- هر کجا خواستید راهی را ببندید، يك راه مشروع را باز بگذارید. چون خداوند در روز رمضان، آمیزش را ممنوع می کند، لذا در شب آنرا مجاز می شمرد. [561] «أحلّ لكم ليلة الصيام الرفث»
- 4- عبادت روز و لذت مشروع شب ، نشانه ی جامعیت دین است. در يك آیه هم احکام روزه وهم مسائل زناشویی آمده است. «أحلّ لكم ليلة الصيام الرفث الی نساءکم»
- 5 - اسلام به نیازهای طبیعی توجه کامل دارد. «الرفث الی نساءکم»
- 6- نیاز زن و مرد به یکدیگر، دو طرفه است و هریک برای پوشش نیازهای طبیعی خود به دیگری نیازمند است. «هنّ لباس لكم و انتم لباس لهنّ»
- 7- خداوند از جزئیات کارهای انسان آگاه است. «علم الله انکم»
- 8 - انسان، جایزالخطا و غریزه جنسی در او قوی است. «کنتم تختانون انفسکم»
- 9- ترک فرمان خدا، خیانت و ظلمی است به خود ما. «تختانون انفسکم»
- 10- آمیزش و فرزند خواهی ، برای خداوند تکلیف معین نکنید که پسر باشد یا دختر. «و ابتنوا ما كتب الله لكم»
- 11- حتی آمیزش جنسی باید هدفدار باشد. «وابتنوا ما كتب الله لكم»

- 12- معیار احکام اسلامی، معیارهای عمومی، طبیعی و ساده است. پیدا شدن سپیده ی صبح یا تاریکی شب را، هرکس در هر کجا باشد می تواند بفهمد. «یتبین لکم الخیط الابيض من الخیط الاسود»
- 13- نقش زمان بندی را در عبادات فراموش نکنیم. «اتموا الصيام الى اللیل»
- 14- اعتکاف ، سکونت در مسجد است، مشروط به روزه گرفتن . «عاکفون فی المساجد»
- 15- پیشگیری از گناه لازم است. قرآن می فرماید: به گناه نزدیک نشوید. چون نزدیک شدن به گناه همان و افتادن در آن همان. «فلا تقربوها»
- 16- تقوی، فلسفه ی احکام الهی است. روزه برای تقواست، آمیزش جنسی مشروع نیز برای تقواست. [562] «لعلهم یتقون»
- 17- عمل به دستورات الهی، بستر رشد و تقوا می باشد. «لعلهم یتقون»
- (561) با اینکه آمیزش جنسی، در اوّل هر ماه مکروه است، لکن در اوّل ماه رمضان مستحبّ است و شاید به خاطر این است که باید به نحوی مردم را تأمین نمود، سپس از آنان تکلیف خواست.
- (562) این سوره که با جمله ی «هدی للمتقین» آغاز گردیده است، در آیات مختلف تقوا را به عنوان هدف دستورات الهی مطرح می کند.